

**UCHWAŁA NR XXXIII/628/17
RADY MIASTA OŚWIĘCIM**

z dnia 29 marca 2017 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny na terenie miasta Oświęcim za rok 2016 wraz z wykazem potrzeb związanych z realizacją zadań w tym zakresie.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) w związku z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 575 ze zm.) - **Rada Miasta Oświęcim postanawia:**

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny na terenie miasta Oświęcim za rok 2016 wraz z wykazem potrzeb związanych z realizacją zadań w tym zakresie, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Oświęcim.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Piotr Hertig

Załącznik do Uchwały Nr XXXIII/628/17

Rady Miasta Oświęcim

z dnia 29 marca 2017 r.

**Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny na terenie miasta Oświęcim
za rok 2016 wraz z wykazem potrzeb związanych z realizacją zadań w tym zakresie.**

Marzec 2017

I. Podstawa prawna

Zadania związane z organizacją systemu zapewniającego pomoc dziecku i rodzinie zostały przypisane w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 575 ze zm.) wszystkim szczeblom samorządu terytorialnego, jako zadania własne lub zlecone z zakresu administracji rządowej.

Do zadań własnych gminy, zgodnie z art. 176 w/w ustawy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) finansowanie:
 - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej została powierzona przez gminę miasto Oświęcim Miejskiemu

Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, ponadto gmina wspiera działalność placówek wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie miasta Oświęcim.

II. Działania realizowane przez gminę miasto Oświęcim w 2016 roku

Stworzony system pomocy rodzinie zakłada, że wsparcie skierowane jest do wszystkich członków rodziny. Tylko kompleksowy i spójny system pomocowy może doprowadzić do trwałych zmian w rodzinie, przezwyciężenia trudności oraz przeciwdziałania jej marginalizacji. Wsparcie rodziny ma służyć odbudowie i podtrzymywaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych. Podstawą rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowie prawidłowych relacji w rodzinie. Pomoc rodzinie powinna być w miarę wczesna i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest stworzenie jej odpowiednich warunków rozwoju przy wykorzystaniu jej własnych możliwości i zasobów.

Celem głównym Programu jest: *Kompleksowe wsparcie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, służące przywróceniu zdolności prawidłowego funkcjonowania wszystkim członkom rodziny.* W oparciu o ustawę gmina miasto Oświęcim realizuje działania pomocowe

w zakresie:

- * pracy z rodziną,
- * pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Praca z rodziną:

Zadanie to realizowano poprzez:

1) organizowanie konsultacji i specjalistycznego poradnictwa. W ramach działania udzielono:

* 245 konsultacji terapeutycznych w zakresie m.in.: poradnictwa dotyczącego problemu alkoholowego, nauki radzenia sobie z nawrotem choroby i utrzymaniem abstynencji od spożywania napojów alkoholowych, motywowania i promowania trzeźwego trybu życia, budowania sieci wsparcia w przeciwdziałaniu choroby alkoholowej, budowania poczucia własnej wartości przez osoby z problemem alkoholowym.

* 213 porad prawnych w zakresie m.in. spraw regulowanych kodeksem rodzinnym i opiekuńczym, w tym dotyczących rozvodu i rozpadu pożycia małżeńskiego, opieki nad dziećmi, obowiązku alimentacyjnego, władzy rodzicielskiej i kurateli.

2) organizowanie dla rodzin warsztatów ukierunkowanych na podniesienie kompetencji rodzicielskich. Warsztaty dla dzieci i rodziców realizowane były w siedzibie

Miejskiej Biblioteki Publicznej w Oświęcimiu w październiku i grudniu 2016 r. W w/w formie wsparcia udział wzięło 38 osób.

3) pełnienie funkcji asystenta rodziny mającego wzmacniać rolę rodziny. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu w ramach realizacji tego zadania w 2016 r. zatrudniał trzech asystentów rodziny, którzy objęli wsparciem łącznie 56 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Asystent rodziny zajmuje się wyłącznie pomocą i pracą z rodziną, a jego działalność uzupełnia się z pracą podejmowaną w rodzinie przez pracownika socjalnego. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym działaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Działania asystenta polegają na aktywnym wspieraniu rodziny, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania przez tę rodzinę, a działania te mają charakter kompleksowy.

W 2016 r. asystenci rodziny prowadzili pracę z 56 rodzinami, z tego:

- * rodziny korzystały ze wsparcia asystenta rodziny w okresie do 3 miesięcy,
- * 9 rodzin korzystało ze wsparcia asystenta rodziny powyżej 3 do 12 miesięcy,
- * 22 rodziny korzystały ze wsparcia asystenta rodziny powyżej 1 roku,
- * 22 rodziny, z którymi asystent rodziny zakończył pracę objęte zostały monitoringiem.

Dziesięć z tych rodzin zostało zobowiązanych postanowieniem Sądu Rejonowego w Oświęcimiu do współpracy z asystentem rodziny.

Praca asystenta rodziny w szczególności koncentrowana była m.in. na: pomocy i nauce prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielaniu pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów socjalnych oraz wychowawczych z dziećmi, prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, prowadzeniu treningu budżetowego, poprawie relacji wewnątrzrodzinnych, podnoszeniu umiejętności opiekuńczo- wychowawczych oraz budowaniu autorytetu rodziców, podnoszeniu motywacji do aktywności zawodowej (podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez rodziców oraz zwiększenia aktywności na rynku pracy), jak również zwiększaniu motywacji do podjęcia terapii uzależnień, terapii rodzinnej czy regularnego przyjmowania zalecanych leków.

Asystenci rodziny prowadzili pracę modelem współpracy interdyscyplinarnej poprzez aktywną

i ścisłą współpracę m.in.: z pracownikami socjalnymi, kuratorami społecznymi i zawodowymi,

członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, dzielnicowymi, kadrą placówek oświatowych, członkami organizacji pozarządowych oraz pracownikami placówek służby zdrowia. W tym celu powołano Zespoły ds. Wspierania Rodziny, które budowały skuteczny plan naprawczy wobec rodzin objętych asystenturą. W 2016 r. powołano 16 Zespołów, do których zapraszani byli: pracownicy socjalni, asystenci rodziny, dzielnicowi KPP Oświęcim, kurator społeczny Sądu Rejonowego w Oświęcimiu oraz Koordynator Sekcji Specjalistycznej Pracy Socjalnej i Profilaktyki Społecznej w MOPS w Oświęcimiu.

Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka

Wśród narzędzi wsparcia rodziny biologicznej istotne miejsce zajmują placówki wsparcia dziennego. Placówki te, działające w formie opiekuńczej i specjalistycznej, umożliwiają dostęp do różnorodnych zajęć pozalekcyjnych i specjalistycznych stanowiąc szansę rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży. W roku 2016 pięć podmiotów z terenu miasta Oświęcim prowadziło placówki wsparcia dziennego. Placówki te zapewniały opiekę i wsparcie dla 170 dzieci (liczba miejsc).

III. Dodatkowe działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny na terenie gminy miasto Oświęcim

Cel 1. budowa bezpieczeństwa socjalnego rodzin

Zadania	Realizatorzy i partnerzy	Przewidywany efekt	Wskaźnik ewaluacji
1. Zapewnienie bezpieczeństwa materialno-bytowego rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu	poprawa warunków materialno-bytowych	liczba rodzin objętych pomocą MOPS: 1.703
2. Udzielenie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów (zaopatrzenie w przybory szkolne i podręczniki) oraz objęcie pomocą dzieci w formie dożywiania	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dzieci	Liczba dzieci objętych pomocą: * 380 dzieci objętych stypendiami , * 536 dzieci i młodzieży korzystającej z dożywiania w placówkach oświatowych

Cel 2. Wspieranie rodzin przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze w zakresie przywrócenia zdolności do prawidłowego wykonywania swoich funkcji

Zadania	Realizatorzy i partnerzy	Przewidywany efekt	Wskaźnik ewaluacji
----------------	---------------------------------	---------------------------	---------------------------

1. Zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu	Zwiększenie możliwości wsparcia rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	Liczba zatrudnionych asystentów: 3
2. Zapewnienie wsparcia rodzinie w formie asystenta rodziny	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu	Wzrost kompetencji rodzicielskich	Liczba rodzin objętych wsparciem: 56
3. Organizowanie spotkań, warsztatów poszerzających wiedzę rodziców dot. opieki i wychowania dziecka	* Miejski Ośrodek Pomocy społecznej w Oświęcimiu, * Placówki wsparcia dziennego, * Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oświęcimiu.	Rozwój kompetencji rodzicielskich	Liczba zorganizowanych działań: 21 Liczba uczestników: 954
4. Działalność placówek wsparcia dziennego w zakresie pomocy dziecku oraz rodzinie w opiece i wychowaniu	* Urząd Miasta Oświęcim, * Placówka wsparcia dziennego.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci poza zajęciami szkolnymi w sposób kreatywny i sprzyjający ich rozwojowi społecznemu	Liczba placówek wsparcia dziennego: 6 Liczba dzieci korzystających z zajęć w placówkach wsparcia dziennego: 204
5. Promowanie funkcji rodziny wspierającej	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, * Placówki wsparcia dziennego, * Związki wyznaniowe, * Kościoły.	Zwiększenie wiedzy mieszkańców miasta na temat rodziny wspierającej	Informacja na stronie internetowej: www.mops-oswiecim.pl
6. Działania integracyjne na rzecz rodziny	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, * Placówki oświatowe, * Kościoły. * Związki wyznaniowe	Integracja rodziny ze środowiskiem lokalnym	Liczba zorganizowanych działań: 124
7. Wspieranie rodzin wielodzietnych w dostępie do atrakcyjnych form wypoczynku	* Instytucje kultury, * Urząd Miasta Oświęcim, * Placówki wsparcia dziennego.	Promowanie kultury, integracja rodzin, poprawa stylu życia	Liczba działań skierowanych do rodzin: 93 dodatkowo: * projekcje filmowe: 856, * zajęcia w ramach ferii zimowych i wakacji: 45, * zajęcia stałe w zespołach artystycznych i grupach zainteresowań: 8 grup bezpłatnych i 10 grup zajęć płatnych, dodatkowo: 2 razy w ciągu roku cykl

			zajęć w ramach ferii zimowych i wakacji (MBP), Liczba wydanych: * Kart Dużej Rodziny: 422, * Oświęcimskich Kart Rodziny: 657
--	--	--	---

**Cel 3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji
oraz rozwiązywanie już istniejących. Interdyscyplinarna praca z rodzinami
niewydolnymi wychowawczo**

Zadanie	Realizatorzy i partnerzy	Przewidywany efekt	Wskaźnik ewaluacji
1. Monitoring i analiza sytuacji rodziny zagrożonej dysfunkcjami	*Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, *Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mieście Oświęcim	Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach poprzez wczesne reagowanie	Liczba rodzin objętych pracą socjalną: 1.810 Liczba rodzin monitorowanych w ramach "Niebieskiej Karty": 121
2. Praca socjalna skoncentrowana na wzmacnianiu zdolności rodziny do prawidłowego wypełniania swoich funkcji	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu	Zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie prawidłowych wzorców wychowawczych i poprawa wzajemnych relacji w rodzinie	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w których prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”: 11
3. Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań naprawczych niwelujących własne dysfunkcje	*Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, *Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Oświęcimiu, *Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mieście Oświęcim, * Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Oświęcimiu	Zwiększenie edukacji na temat negatywnych czynników wpływających na funkcjonowanie rodziny	Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy: 14 Liczba osób korzystających z konsultacji dla osób z problemem alkoholowym: 294 Liczba osób objętych działaniami MKRPA: 184 Liczba wszczętych procedur "Niebieskie Karty": 67 Liczba realizowanych procedur „Niebieskie Karty”: 129
4. Wspieranie rodzin w powrocie małoletnich dzieci do środowiska biologicznego	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu	Poprawa funkcjonowania społecznego rodzinnego środowisk objętych pomocą	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej: 4

Cel 4. Zwiększenie kompetencji rodzicielskich poprzez zapewnienie dostępności do usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego

Zadania	Realizatorzy i partnerzy	Przewidywany efekt	Wskaźnik ewaluacji
1. Rozszerzenie dostępu do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (pomoc prawna, psychologiczna, pedagogiczna, praca socjalna, prowadzenie terapii i mediacji dla rodzin)	* Miejski Ośrodek Pomocy społecznej w Oświęcimiu, * Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Oświęcimiu, * Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oświęcimiu, * Organizacje pozarządowe. * Placówki wsparcia dziennego	dostęp do bezpłatnego poradnictwa	Liczba rodzin/osób korzystających z poradnictwa: 1.104 (zgłoszenia) Liczba udzielonych porad: 1.109
2. Wspieranie rozwoju wolontariatu oraz innych form aktywizacji młodzieży na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, * Organizacje pozarządowe, * Placówki wsparcia dziennego, * Placówki oświatowe	Wzmocnienie rodziny w wypełnianiu swoich funkcji	Liczba wolontariuszy: 148 Liczba rodzin i osób objętych wsparciem wolontariuszy: 171

Cel 5. Wzmacnianie kadry zajmującej się wspieraniem rodziny

Zadanie	Realizatorzy i partnerzy	Przewidywany efekt	Wskaźnik ewaluacji
Wspieranie osób profesjonalnie zajmujących się pracą na rzecz dziecka i rodziny	* Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, * Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mieście Oświęcim	Rozwój kompetencji pracowników zajmujących się wspieraniem rodziny	Liczba warsztatów, szkoleń, superwizji: 5 superwizji, 24 szkolenia, 2 konferencje, Forum dla asystenta: 2 Liczba osób uczestniczących w poszerzaniu kompetencji zawodowych: 9

Realizatorzy i Partnerzy "Gminnego programu wspierania rodziny w mieście Oświęcim na lata 2016-2018" podejmują systemowe działania ukierunkowane na poprawę sytuacji dziecka i rodziny, mające na celu zwiększenie roli i znaczenia rodziny, integrację rodziny oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka w ramach swoich kompetencji i działań statutowych. Wskazane jest podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających. W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

IV. Budżet zadania

Całkowity budżet, jaki w 2016 r. został wykorzystany na realizację zadania to kwota 256.324,92 zł. W kwocie tej uwzględniono dotację z budżetu państwa pozyskaną w ramach Resortowego Programu "Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016" w wysokości 54.000,00 zł, która została wykorzystana zgodnie z harmonogramem wydatków. W ramach powyższych środków finansowych pokryto wydatki na wynagrodzenie trzech etatów asystentów rodziny oraz 1/2 etatu specjalisty koordynującego zadania w zakresie wspierania rodziny. Sfinansowano również wynagrodzenia specjalistów, takich jak: prawnik, konsultant dla osób z problemem alkoholowym, pedagog, animator lokalny, superwizor, którzy w ramach umów cywilnoprawnych realizowali usługi poszerzające zakres świadczonego wsparcia przez tut. Ośrodek. Dodatkowo poniesiono wydatki na zakup materiałów biurowych i doposażenia stanowisk pracy, jak i ich utrzymanie oraz szkolenia i superwizje rozwijające kompetencje asystentów rodziny. W ramach budżetu poniesiono wydatki na pokrycie części kosztów na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

W 2016 r. poniesiono częściowe koszty związane z utrzymaniem i opieką dla 24 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, tj.:

- * 11 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,

- * 1 dziecko w zawodowej rodzinie zastępczej,

- * 2 dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej pełniące funkcję pogotowia rodzinnego,

w tym jedno dziecko przebywało w niezawodowej rodzinie zastępczej, a następnie zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej,

- * 7 dzieci w spokrewnionej rodzinie zastępczej,

- * 3 dzieci w niezawodowej rodzinie zastępczej. Z powyższego 2 dzieci powróciło do rodziny biologicznej, z tego 1 po wygaśnięciu rodziny zastępczej, 3 dzieci zostało adoptowanych, a 1 zostało umieszczone w rodzinie preadopcyjnej.

Gmina miasto Oświęcim poniosła również opłatę za pobyt dziecka pozbawionego opieki i wychowania rodziców, umieszczonego w Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym dla Dzieci w Częstochowie.

V. Potrzeby związane z realizacją zadania

W celu prawidłowej realizacji zadania w zakresie wspierania rodziny w gminie miasto Oświęcim niezbędne jest:

* utrzymanie dotychczasowego zatrudnienia asystentów rodziny i w przypadku wystąpienia takiej konieczności stworzenie dodatkowego etatu oraz zabezpieczenie środków finansowych na zwiększenie profesjonalizacji zawodu poprzez doskonalenie zawodowe,

* zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,

* zabezpieczenie środków finansowych na zatrudnienie specjalistów, m.in. prawnika, pedagoga, psychologa o raz specjalistę świadczącego usługi w zakresie problemu alkoholowego, celem zapewnienia kompleksowego wsparcia i pomocy całej rodzinie,

* zabezpieczenie środków finansowych na wsparcie funkcjonowania placówek wsparcia dziennego na terenie miasta Oświęcim.

Przewodniczący Rady

Piotr Hertig